

Βαγγέλης Παπούλιας «*Η Διαχείριση της Πολιτισμικής Κληρονομιάς στην Ελλάδα, σύγχρονες προσεγγίσεις*»

Το βιβλίο του Βαγγέλη Παπούλια, *Η Διαχείριση της Πολιτισμικής Κληρονομιάς στην Ελλάδα, σύγχρονες προσεγγίσεις* παρουσιάζει εύστοχα στο ευρύ κοινό άγνωστες πτυχές της διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς της χώρας, που αποτελεί τα τελευταία ένα σύγχρονο γνωστικό αντικείμενο με διεπιστημονικό χαρακτήρα. Το βιβλίο έρχεται να καλύψει ένα κενό στη βιβλιογραφία και να συμβάλλει στην αποκωδικοποίηση εννοιών αλλά και του διαχειριστικού μοντέλου που προτείνεται από τον συγγραφέα για την καλύτερη προστασία και ανάδειξη του πολιτισμικού αποθέματος. Ποια είναι, όμως, η διάσταση του πολιτισμικού κεφαλαίου για κάθε χώρα και κάτω από ποιο πρίσμα καλούμαστε να το αναλύσουμε;

Το βιβλίο αναπτύσσεται σε έξι κεφάλαια βάσει των οποίων ξεδιπλώνεται το νέο περιβάλλον της διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς με αναφορές από το διεθνές περιβάλλον, την ευρωπαϊκή πραγματικότητα μέχρι την ελληνική ως σημείο αναφοράς και μελέτη περίπτωσης. Ο πολιτισμός για την Ελλάδα αποτελεί το μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα βάσει το οποίου οι νέοι μελετητές και διαχειριστές οφείλουν να εμβαθύνουν στις προοπτικές που ανοίγονται από την καλύτερη έρευνα, τεκμηρίωση και διαχείριση του. Το βιβλίο αποκρυσταλλώνει οπτικές και διαμορφώνει το πλαίσιο με τις αναγκαίες παρεμβάσεις που απαιτούνται ώστε να είναι εφικτή η ορθολογικά σωστή διαχείριση.

Όπως είχε επισημανθεί και στην πρώτη έκδοση, στο σύγχρονο περιβάλλον, η πολιτισμική κληρονομιά και η αναγκαία διαχείρισή της δεν μπορούν να είναι στατικές αλλά σίγουρα εξελίσσονται με νέα δεδομένα και κανόνες. Στο βιβλίο του Βαγγέλη Παπούλια, σύμφωνα με την επιστημονική του θέση, το πλαίσιο της πολιτισμικής διαχείρισης περιλαμβάνει τέσσερις αλληλοσυμπληρούμενους πυλώνες: α) την πολιτική βούληση, β) το θεσμικό – νομικό πλαίσιο, γ) τους φορείς και δ) τα χρηματοδοτικά εργαλεία, με τις όποιες αλλαγές που προκύπτουν, έστω και σε έναν πυλώνα, να συμπαρασύρουν και να επηρεάζουν τη λειτουργία των υπολοίπων.

Στην αναθεωρημένη έκδοση εύστοχα επισημαίνεται η αλλαγή και το νέο πλαίσιο στα διαχειριστικά δεδομένα της κληρονομιάς για τη δεκαετία της οικονομικής κρίσης (2010-2020), περίοδο, δηλαδή, όπου πολλοί κανόνες και νέα στοιχεία είχαν αρχίσει να αλλάζουν από το πρώτο ΕΣΠΑ (2007-2013). Πού εντοπίζονται, λοιπόν, οι αλλαγές;

Στο βιβλίο παρουσιάζονται τα νέα δεδομένα σχετικά με την Unesco, το Συμβούλιο της Ευρώπης καθώς και τις πρακτικές και των δύο διεθνών οργανισμών στο κρίσιμο σημείο της πολιτικής βούλησης για την εκκίνηση της πολιτισμικής διαχείρισης σε παγκόσμιο επίπεδο. Δεν θα μπορούσα να μην αναφέρω τη θεσμική και νομική κατοχύρωση του πολιτιστικού περιβάλλοντος, που αναδεικνύονται στο τρίτο κεφάλαιο, με πλήρη αναφορά στις σημαντικές διατάξεις διαμόρφωσης και διασφάλισης του Ελληνικού πολιτισμού.

Η παρούσα αναθεωρημένη έκδοση, σχεδόν δέκα χρόνια μετά την πρώτη έκδοση του 2014, έρχεται να προσδώσει ως βοηθητικό εργαλείο στους αναγνώστες τις σημαντικές αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί, κυρίως στους πυλώνες των φορέων και των χρηματοδοτικών εργαλείων. Οι φορείς διαχείρισης αποτελούν διαχρονικά τον πυλώνα που μέσα σε αυτόν προγραμματίζεται, σχεδιάζεται και υλοποιείται το σύνολο των επεμβάσεων που έχει ανάγκη ο πολιτισμικός τομέας. Με το Προεδρικό Διάταγμα 4/2018 έχουμε τις τελευταίες αλλαγές στο σύνολο των θεσμικών φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού διαμορφώνοντας το τελικό οργανόγραμμα του βασικού φορέα άσκησης της δημόσιας πολιτισμικής πολιτικής. Στα χρηματοδοτικά εργαλεία, ο αναγνώστης μπορεί να βρει το σύνολο των αλλαγών που έχουν συντελεστεί τα κρίσιμα χρόνια της κρίσης στο αμιγώς τεχνοκρατικό πεδίο της υλοποίησης των έργων. Στο εν λόγω κεφάλαιο γίνεται εκτενής αναφορά στα στάδια διαχείρισης ώστε να είναι εύκολη η περαιτέρω εμβάθυνση στους μηχανισμούς και τις διαδικασίες υλοποίησης των προγραμματικών δράσεων.

Οι προοπτικές στο τελευταίο κεφάλαιο προσδίδουν τον αναγκαίο βηματισμό για το μέλλον, ώστε όλοι μας να μπορούμε να οραματιστούμε ξανά για το πλούσιο πολιτισμικό απόθεμα της χώρας μας. Το βιβλίο με την αναθεωρημένη του μορφή είναι ολοκληρωμένο. Μένει να δούμε τον τρόπο με τον οποίο τα νέα δεδομένα καθιερώθηκαν και δημιούργησαν ουσιαστικά το νέο μονοπάτι στην πολυποίκιλη και γεμάτη προκλήσεις διαχείριση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

Σέργιος Θεοδωρίδης, Ομ. Καθηγητής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών